

TILVÆKST Grovfoder, nr. 14, 7. juni 2018

Indhold

MARK

- Aktuelt i græs
- Aktuelt i majs
- Aktuelt i vårsæd
- Aktuelt i roer
- Bormangel
- Høst af grønafrøder

VANDING

- Vandbalance og vandingsvejledning uge 23
- Vandingstilladelser

MARK

Aktuelt i græs

Af planterådgiver Thomas Harbo

Generelt er slætgræsmarkerne kommet godt i gang efter første slæt på trods af tørken. Hvor der er tilstrækkelig vandingskapacitet, kan der fortsat holdes en vis produktion i gang, selvom temperaturerne i de seneste uger overvejende har været for høje. På uvandede eller ikke tilstrækkeligt vandede arealer bør græsset derimod høstes igen, mens der endnu er vækst. Når vandunderskuddet bliver for stort, begynder græsset at "vokse baglæns", og du skal sørge for at få det høstet, mens der er noget at komme efter – også selvom der kun er 1.000 – 1.500 FEN/ha. Græsafgrøder, der er begyndt at stængle, skal under alle omstændigheder slættes, når der er kommet så meget nedbør, at vi tør tro på en egentlig produktion igen. Der kommer ikke en ordentlig vegetativ vækst, før stænglerne er høstet af. Skårlægger du et lille græsslæt nu, skal det lægges sammen med bånd eller rives sammen umiddelbart efter skårlægning for ikke at blive for tørt inden ensilering.

Høster du græsset på et tørt og tørkepræget areal, bør du ikke give gylle eller anden gødning, før væksten starter igen for fuld kraft. Afgrøderne kvitterer ikke for gylle, der ligger og "damper af" på overfladen, ligesom kvælstof i handelsgødning ikke fremmer en vækst, der er begrænset af vandmangel. På nuværende tidspunkt bør lagerkapacitet ikke være et påtrængende problem, og du må derfor hellere give 40 t/ha gylle om en måned end 20 t/ha i næste uge og 20 t/ha igen efter fire uger, hvis der ikke har været forhold til fornuftig vækst i græsset i mellemtiden.

Aktuelt i majs

Af planterådgiver Thomas Harbo

Afgrødeudvikling og vandmangel

Vækstsæsonen har indtil nu været tæt på det optimale for majs. Dog kan tørken nu ses på de tidligste og letteste jorde, eller hvor der pga. ukontrolleret ukrudtsvækst har været et ekstraordinært stort vandforbrug. Der er ikke umiddelbart den store risiko for, at planterne dør af vandmangel, men det er vigtigt for at opretholde det store udbyttepotentiale, der er udsigt til, at holde gang i planterne med vanding. Særligt hvor ukrudtsbekæmpelsen er sket alt for sent, eller hvor udsået vårbyg mod sandflugt har fået lov at blive for kraftigt, er vandet brugt og afgrøden viser nu tegn på alvorlig vandmangel med grå og spidse, sammenrullede blade. I andre områder er jorden dog så let, at den pænt store afgrøde allerede har tømt jorden. Majsplanterne knækker nu temmelig let, og vanding bør ske med en ret lille dyse.

Billede 1 For sen ukrudtsbekæmpelse på skarp sandjord har tømt jorden for vand, og majs er virkelig klemt (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Eftergødskning med flydende gødning – husk Agrotain

Mange majsmarker skal eftergødskes i forbindelse med radrensning. Hvor der anvendes flydende gødning, er det nødvendigt at begrænse den ellers potentielt store kvælstoffordampning, ved at den flydende gødning tilsættes 'Agrotain' eller lignende. På DanGødning's hjemmeside er der mulighed for at beregne Agrotain-tilsætningen. Der er link til hjemmesiden klik her (http://www.dangodning.dk/index.php?s=sortiment_atpower.php&vis_menu=atpower). Hvor der anvendes en fast handelsgødning som f.eks. en NS 27 4 er der ingen risiko for kvælstoftab.

Radrensning

Vi har allerede hørt fra enkelte maskinstationer, at de må opgive at rensen majsmarker, fordi afgrøden er blevet for stor, og fra en enkelt maskinstation forlyder det, at de ikke forventer at kunne nå alle arealer pga. den hurtige afgrødeudvikling.

Vi kan vel altid påse lidt problemer med igangsætning af nye maskiner og chauffører, men vi er nu så langt henne i sæsonen, at justeringer på renserne må forventes at ske efter forholdene i marken. Du kan selvfølgelig ikke regne med førsteklases arbejde med radrenseren, hvis såbedet til majsene ligner en pukkepist, men hvor der er gjort noget for at lave et godt såbed – f.eks. med en tung tromle med crossboard foran – skal det kunne gøres til UG. Det betyder, at der under de tørre forhold almindeligvis ikke må være overlevende ukrudt mellem majsrækkerne. Hvor gennemskæringen ikke er god nok, kan ukrudt, som ellers ikke er blevet for stort, endnu have rodfæste efter rensning og vokse videre. Vær også særligt opmærksom på sporene fra såningen, som i mange marker er så dybe, at det giver en del udfordringer at få tænderne dybt nok i her. Skærene slides ret hurtigt, og det er derfor vigtigt at have opmærksomhed på at skifte dem, når gennemskæringen ikke længere er tilfredsstillende. Andre gange kan det være et spørgsmål om justering eller hastighed for at få et godt resultat.

Heldigvis er det meste arbejde fuldt tilfredsstillende, men husk at holde øje med det løbende, og glem ikke at rose for godt arbejde. Det fremmer arbejdsglæden hos chauffør og samarbejdet med maskinstation.

Billede 2 Her har radrenseren ikke været indstillet godt nok, og resultatet er ikke tilfredsstillende. På venstre side af majsrækken har renseren kørt blot 5 cm fra planterne, og der er skåret rødder af. På højre side har skæret slet ikke været tæt nok på, og der kan stå et bræmme af ukrudt, som vokser

videre (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

Frøsåning

Der er ikke udsigt til nedbør den kommende uge. Det betyder, at udsåede efterafgrøder ikke spirer nu, mens majsen endnu ikke dækker helt af for lyset. Græsefterafgrøder, som er udsået i forbindelse med rensning, skal nok spire i nogen udstrækning, når der kommer vand, men du risikerer at få en utilstrækkelig overfladedækning. Der er ikke så meget, at gøre ved det, for de fleste vil nok vægre sig mod at skulle vande for at få efterafgrøden til at spire. Tilbage er blot, at du i forbindelse med radrensning og frøsåning gør det bedst muligt ved ikke at knibe udsædsmængden for meget og evt. supplerer med 4 – 5 kg/ha frø af italiensk rajgræs, som er mere skyggetolerant og giver en bedre overfladedækning. Ifølge grovareforretningerne er det ikke noget problem at skaffe frø.

Skadedyr

Som altid dukker der nogle "eksotiske" skadedyr op, når forholdene er meget "sydlandske". For 3 – 4 uger siden så vi i mange marker 'sammenklistrede' blade på ret få eller flere majsplanter. Nu er der så dukket larver af gammaugler op på planterne. I de fleste tilfælde er der tale om ret beskedne og ubetydelige angreb, men i enkelte marker er 60 – 70 % af planterne angrebne; der er ikke nogen skadestærskel. Ifølge vejledningen vedrørende opgørelse af haglskader giver 40 % tab af bladarealet på nuværende tidspunkt ca. 5 % udbyttetab; gnaver larverne nogen få procent af bladareal bort, vil det altså ikke betyde ret meget, og det vil slet ikke kunne bære omkostningerne til en bekæmpelse.

Billede 3 Majsplante med gnav af gammaugle-larver (Foto: Christina S. Jørgensen, SAGRO)

Billede 4 Gammaugle-larve (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Sprøjtning under varme forhold

Ukrudtssprøjtning i majs er i store træk afsluttet. De godkendte midler er overvejende ret skånsomme, men der er altid en større risiko for afgrødeskade forbundet med sprøjtning under meget varme forhold. Det anbefales at sprøjte tidlig morgen eller om aftenen.

I mindre sentsåede majs kunne det måske være aktuelt at anvende Starane 333 HL, Tomahawk 200 EC eller Flurostar 180 mod eksempelvis snerlepilurt. Alle tre produkter er godkendt i majsens vækststadium 13 – 16 (tre til seks blade). Dette skal du overholde, da der er risiko for alvorlig afgrødeskade under de varme forhold, når først majs er begyndt på den egentlige strækningsvækst.

MaisTer er godkendt indtil majsens vækststadium 18 (otte blade). Vi ser kun få skader efter MaisTer, men en stor dosis udsprøjtet lidt til den sene side, på en kraftigt voksende afgrøde, ved temperaturer over 25° C er en risikabel sprøjtning, som dog ofte går godt, men som indimellem giver afgrødeskader og evt. oliesvidninger. Du kan mindske risikoen for skader ved at sprøjte, når der er køligt og ved ikke at anvende mere end 0,5 l/ha MaisOil.

Aktuelt i vårsæd

Af planterådgiver Thomas Harbo

Til trods for vanding er mange marker med vårsæd ret tynde. Selvom markerne er vandet noget nær optimalt, ser det ud til, at de kobler de sidste sideskud af. Hvor der er vandmangel, bliver afgrøderne nu meget tynde, og planterne står måske kun med 2 – 3 aksbærende strå, hvilket ikke kan undgå at koste udbytte. Desværre vil det også give anledning til en god del grønskud, når der kommer vand.

Billede 5 Vårbyggen sætter kun ret få aksbærende strå, hvor den mangler vand (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Ved fuld vanding skal du selvfølgelig beskytte afgrøden med svampesprøjtning som normalt, men ved utilstrækkelig eller slet ingen vanding bør du reducere indsatsen eller helt undlade beskyttelse. Ved en reduceret indsats anbefaler jeg doseringer i størrelsesordenen $\frac{2}{3}$ af den dosis, du vil benytte under normale omstændigheder.

I mange marker – ikke mindst de, der er præget af tørke – findes der mange larver af kornbladbillen. Larverne gnaver de velkendte 'ruder' på bladene. I de værste tilfælde kan larverne afløve den øverste del af afgrøden. Skadestærsklen er én larve pr. et til to aksbærende strå. Larverne bekæmpes med pyrethroider i $\frac{2}{3}$ af den anbefalede dosis.

I mange afgrøder kan der også findes bladlus. Endnu er det overvejende ret svage angreb, og skadestærsklerne er næppe overskredet nogen steder. Bekæmpelsestærsklerne i vårsæd og vinterhvede ses i tabel 1. I meget kraftige vårbygafgrøder kan der opnås en bedre effekt ved at supplere pyrethroiderne med 0,05 – 0,1 kg/ha Pirimor G. Prisen herfor er 40 – 80 kr./ha.

Tabel 1 Bekæmpelsestærskler for bladlus i vårsæd og vinterhvede (Kilde: SEGES)

Afgrødestadium	Bekæmpelsestærskel	Bemærkning
Frem til og med stadium 73 (tidligt mælkemodent vækststadium)	40 % angrebne strå	Såfremt der ikke er behov for svampebekæmpelse
	25 % angrebne strå	Såfremt der ikke er behov for svampebekæmpelse
Vækststadium 73 – 75 (kernernes indhold mælket og let grynet, alle kerner fuld størrelse, kernerne grønne)	100 % angrebne strå	Vær opmærksom på midlernes sprøjtefrist

Aktuelt i roer

Af planterådgiver Thomas Harbo

Ligesom de øvrige afgrøder har roerne også kvitteret for de gode vækstforhold med ekstrem hurtig vækst i maj måned. Dette vil fortsætte så længe, der er tilstrækkeligt fugt i jorden. Som det ser ud nu, er der allerede rækkelukning i de tidligst såede roer, mens afgrøder sået omkring 1. maj lukker rækkerne i løbet af de kommende 1½ uge. En gammel tommelfingerregel siger, at roerne skal lukke rækkerne til Sankt Hans, så vi er godt undervejs i år.

Frygten for rodbrand under de meget varme og tørre forhold ser heldigvis ikke ud til at blive indfriet – i hvert fald ikke hvor reaktionstallet er passende højt. Hvor der allerede er konstateret manganmangel, skal du også være meget opmærksom på bormangel, da det er de samme mark- og vækstforhold, der fremmer bormangel. Læs mere herom i artiklen 'Bormangel'.

Bormangel

Af planterådgiver Thomas Harbo

I år er der større risiko for bormangel end normalt. Særligt roer er følsomme og bør generelt tildes bor, mens majs er mindre følsom, og kun risikoarealer bør behandles. Borprodukter kan give problemer ved tankblanding, så læs blandevejledning på etiketten.

Stor risiko for bormangel i år

Som jeg skrev i TILVÆKST Grovfoder nr. 12 er der i år større risiko for bormangel end normalt. Næst efter roer og lucerne, er majs den af grovfoderafgrøderne, som har det største behov for bor. Kornafgrøderne er ikke følsomme for bormangel.

Den forhøjede risiko for mangel i år skyldes ikke blot de tørre forhold, der altid øger risikoen, idet bor optages af rødderne med vandet, men også efterårets og vinterens store nedbørsmængder, der særligt på grovsandet jord kan have udvasket bor. Risikoarealer er især:

- Let sandjord
  - Løs jord
  - Højt Rt for jordtypen
- Sandede pletter på lerjord
  - Højt Rt for jordtypen
- Arealer, som ikke regelmæssigt har fået husdyrgødning

I tør jord med større iltspænding bliver jordens indhold af mangan og bor iltet, hvorved det ikke er muligt for planterne at optage det. Under sådanne forhold er bladgødsning – og vanding/nedbør – det, der kan afhjælpe mangelsituationen.

Behandlingstidspunkt og dosis

I majs er det i år ikke aktuelt at blande borprodukterne med andre midler, da sprøjtningerne er afsluttet. Til gengæld har vi større risiko for bormangel end normalt, og det vil være aktuelt at behandle afgrøderne på risikoarealerne jfr. ovenstående. Her kan udbyttepotentialer være rigeligt stort til at bære omkostninger til kørsel og produkt. Afgrøderne kan behandles så længe der med rimelighed kan køres i dem.

I roerne ligger en bladgødsning med bor normalt senere på sommeren – typisk omkring rækkelukning, men i år bør det, pga. den tidlige afgrødeudvikling, nok allerede være i løbet af den kommende uge. Hvorvidt der skal følges op med endnu en sprøjtning, må den kommende måneds tid vise, men fortsætter det tørre vejr, vil det nok være en god forholdsregel.

Den anbefalede dosis varierer med produktet. Følg vejledningen på etiketten. I tabellen herunder kan du se den vejledende dosis for en række produkter. Hvis de tørre forhold fortsætter gentages behandlingen efter 3 – 4 uger i roerne.

Tablet 2 Vejledende dosis af borprodukter (Kilde: SEGES, Vejledning i planteværn 2018, side 122)

Produkt	Indhold af bor [g pr. l eller kg]	Dosering [kg eller l pr. ha]	Tilført mængde [g pr. ha]	Vejledende pris [kr. pr. ha]
Bor 150MEA	150	2,5	375	63
Solubor	215	5,0	1.075	125
Solubor DF	175	5,0	875	125
YaraVita Bortrac 150	150	3,0	450	57
BioBor 150	150	3,0	450	51

Blanding, sprøjtetidspunkt og sprøjteteknik

Der er mange restriktioner på blanding af klassisk Solubor / Solubor DF med andre produkter; generelt kan Solubor / Solubor DF kun blandes med skadedyrsmidler, men også her kan de være undtagelser. Andre og nyere produkter som Biobor 150, Bor 150 MEA, BorSupport, Norotec Bor og

YaraVita Bortrac 150 giver generelt langt færre problemer ved blanding i tankmix. En god generel forholdsregel er det dog at tilsætte borproduktet til sidst. Se i øvrigt blandevejledning på etiket eller på producentens hjemmeside. Yara har desuden en app, 'Tankmix', til mobiltelefonen, hvor du også kan se, om den blanding, du ønsker at lave, er gangbar. App'en kan du hente i Google Play eller App Store. BioNutrias blandingstabel finder du her (indsæt banner)

Kører du borproduktet ud som en single-behandling, skal du også være opmærksom på, om produktet skal tilsætte sprede-klæbemiddel eller et andet additiv.

Ved høje dagtemperaturer over 23° C bør bladgødskning altid ske aften eller morgen. For at undgå svidninger skal sprøjtning ske på tørre planter, så aftensprøjtninger må nok generelt anbefales. Ved bladgødskning gælder det om at få så stor en dækning af planterne som muligt for at få størst mulig optagelse af næringsstofferne. Derfor anbefales større vandmængder i niveauet 200 – 300 l/ha.

Høst af grønafrøder

Af planterådgiver Christina S. Jørgensen

Korn, der høstes som grønafrøde, kan give et letfordøjeligt foder til køerne, såfremt det høstes rettidigt, lige omkring begyndende skridning. Ærterne derimod, kan høstes over en længere periode og stadig opnå en god kvalitet. Vær opmærksom på behandlingsfristen, hvis der er bekæmpet ukrudt.

Grønbyg

I mange tidligt og rettidigt såede marker er vårbyggen gennemskredet, og tidspunktet for høst af grønafrøde er forpasset. Derimod kan det stadig være relevant at høste sent såede og tørkeramte afgrøder som grønkorn. Hvor ukrudtsbekæmpelsen er undladt eller slået fejl, kan der også være grund til at høste afgrøden tidligt – Vær i disse tilfælde opmærksom på, om sprøjtefristen kan overholdes.

På uvandede og tørkeramte arealer vil afgrødernes udvikling forceres og skridningen vil derfor indtræffe hurtigere. Det handler derfor om at holde øje med de marker, der skal høstes til grønkorn og få dem høstet rettidigt. Årsagen er, at kvaliteten falder meget hurtig, fra en kvalitet på 6,50 MJ/kg tørstof ved begyndende skridning, til en betydelig ringere kvalitet på 5,85 MJ/kg tørstof få dage efter gennemskridning. Derfor bør grønbyg hellere høstes en dag for tidligt, end to dage for sent. Forvejrning af grønkornet kræver under normale forhold to til tre dages tørvej. Er vejret omkring det optimale tidspunkt for høst af grønbyg ikke sikkert og stabilt, så UNDLAD AT HØSTE og vent i stedet til helsædstidspunktet, hvor ensileringsvinduet er noget større.

Påtænkes dæksæden alligevel anvendt som kviefoder, kan der være god grund til at lade afgrøden stå indtil kornet er helsædsmodent. Der kan i år forventes mange grønskud i markerne, som kan bidrage med et større udbytte (og en ringere kvalitet), men som alt andet lige gør mindre skade i dæksæden end i det efterfølgende slæt græs.

Vårbyg skårlægges normalt i brede skår og samles op med finsnitteren. Stubhøjden bør være mindst 6 cm for at undgå, at pickup'en river og samler sand med op i afgrøden. Er der en veludviklet bestand af kløvergræs i bunden, **og er marken jævn**, er der gode erfaringer med at skårlægge bredt og rive afgrøden sammen, uden at der kommer sand i afgrøden – ligesom det praktiseres i græs.

Ved høst af grønafrøder eller helsæd i sommervarmen kan et kløvergræsudlæg, der har stået delvist i skygge i dæksæden, svides af solen på kort tid. Har du mulighed for at vande, bør marken under stærkt tørrende forhold vandes lige før, dæksæden skårlægges og om nødvendigt lige efter ensilering for at undgå den værste solskoldning af kløvergræsudlægget.

Grønært

Ærter til ensilering kan høstes som grønært eller som helsæd. Foderværdien, og specielt udbyttet, stiger støt i afgrøden, frem til mindst halvdelen af bælgene har fuld størrelse. Det er dog også på det tidspunkt, der er størst risiko for lejesæd, så det gælder om hurtigt at være klar til at skårlægge, hvis der er tegn på, at afgrøden er ved at lægge sig. Ærter kan gå i leje fra den ene dag til den næste f.eks. i forbindelse med kraftig regn, og selvom afgrøden synes ret åben, kan den alligevel ødelægge det nye udlæg i løbet af få dage. Ærterne skal derfor høstes, INDEN de går i leje.

Der er ofte en ret stor afgrødemasse med kraftige stængler i ærterne, og afgrøden forvejrer ret langsomt. Ved skårlægning skal der derfor være udsigt til 3 – 4 dages tørvejr. Sæt ca. 6 cm stubhøjde. Ærterne lægges i så brede skår som muligt til forvejring og kan sammenrives forsigtigt til store skår. Det er en god ide at sammenrive ærterne, inden de bliver alt for tørre (30 – 35 % tørstof) og lade dem tørre til omkring 40 % tørstof i det sammenrevne skår. Herved reduceres risikoen for spild ved sammenrivning mest muligt.

Ærter kan høstes som grønafrøde over en forholdsvis lang periode med nogenlunde uforandret foderkvalitet. Afventer du, at der er grønne umodne voksbløde frø i bælgene (vækststadium 75), kan du under gode forhold forvente en foderværdi på omkring 5,85 – 5,86 MJ/kg tørstof. Udsættes høsten yderligere indtil frøene har fået fuld størrelse, kan du høste et betydeligt større udbytte med en foderværdi på omkring 5,79 – 5,80 MJ/kg tørstof. I perioden fra grønafrøde til afgrøden når tidspunktet for helsædshøst, øges udbyttet i gennemsnit omkring 125 – 150 kg tørstof/ha pr. dag (125 FEN/ha pr. dag). Den største stigning ligger sidst i perioden, hvor frøene vokser mest, og tilvæksten kan her være op til 200 – 225 kg tørstof/ha pr. dag (200 FEN/ha pr. dag).

Behandlingsfrist for Fighter 480 og Stomp CS

Vær opmærksom på behandlingsfristen hvis der er anvendt Fighter 480 i ukrudtsbekæmpelsen. I korn må midlet ikke anvendes senere end 10 uger før høst. I ærter med og uden bælg samt i helsæd, må midlet ikke anvendes senere end 7 uger før høst.

Stomp CS har 6 ugers behandlingsfrist både i korn og ærter.

VANDING

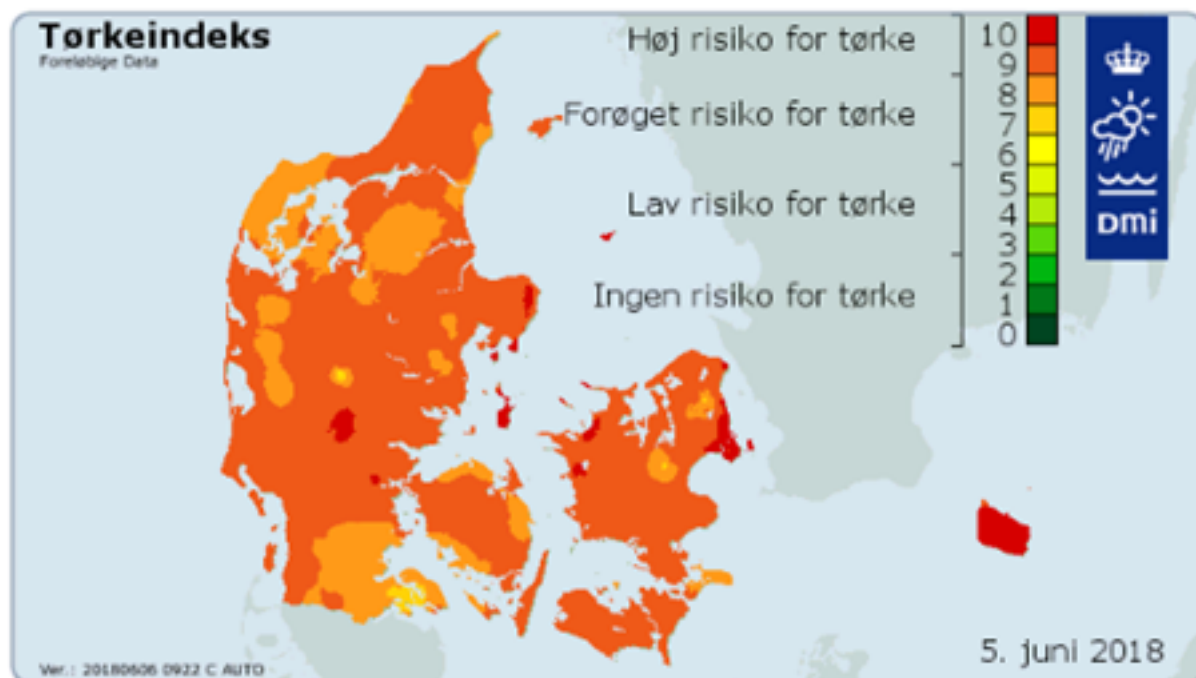
Vandbalance og vandingsvejledning uge 23

Af planterådgiver Christina S. Jørgensen

Fordampningen er fortsat meget høj og nedbøren meget beskedent. Der er ifølge DMI's målinger faldet mellem 0 og 7 mm nedbør de seneste syv dage på de lokaliteter, vi følger. Dog faldt der i den sydlige del, omkring Ribe og Gredstedbro, 20 – 30 mm flere steder først i sidste uge. Brug derfor altid egne nedbørsdata for at få den mest nøjagtige vandbalance for dine marker.

Se vandbalancen for alle de lokaliteter, vi følger her (<http://www.sagro.dk/om-os/info-materiale/tilvaekst-grovfodersalgsafgroeder/vandbalance>).

Oven på en meget solrig og varm afslutning på foråret ser DMI's tørkeindeks for hele landet da også meget kedeligt ud set med landbrugets øjne.

Figur 1 DMI Tørkeindeks 5. juni (Kilde: DMI)

Vandingsvejledningen for den kommende uges tid ligner sidste uges. Blot er der nu også behov for at vande de første majs- og roemarkers. Det gælder i alle tilfælde om at fortsætte vandingen så længe der ikke er faldet tilstrækkelig nedbør til at fylde tilnærmelsesvist op til markkapacitet. En prioriteret rækkefølge mellem afgrøderne kunne være:

1. Græs til afgræsning

- Afgræsningsarealer har højeste prioritet for at holde foderforsyningen til dyrende i gang.

2. Korn og ærter med kløvergræsudlæg

- Nye udlægsmarker i/uden dæksæd bør prioriteres, da rødderne i udlægget ikke rækker ret langt og derfor hurtig kommer i bekneb og i værste fald tørrer helt væk.

3. Majs og roer

- I de majsmarker, der er sået tidligst, er vandunderskud omkring 35 – 40 mm, og disse marker bør derfor vandes så snart, rensere har været forbi, og rækkerne begynder at lukke.
- I foderroer fremspiret 1. maj er rækkerne nu lukkede eller meget tæt på. Der er maksimal fordampning fra afgrøden og nedbørsunderskuddet vil ligge på omkring 50 mm, og vanding er påkrævet. I de varmeste timer midt på dagen må afgrøden godt "sove let", når fordampningen er størst, men den skal friske op og blive saftspændt så snart, den værste hede er overstået. Gør den ikke det, er det nødvendigt at vande for at holde væksten i gang.

4. Slætgræs

- Det er mange steder nødvendigt at prioritere arealer fra, for at holde de "bedste" arealer vandet op. Sådan sikrer du dig bedst, at der bliver et andet slæt, der er værd at køre efter. Forbruget ligger på 5 – 6 mm i døgnet, så der bør vandes en gang i ugen med ca. 35 mm.

Billede 6 Vandning af slætgræs (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Vandingstilladelser

Af planterådgiver Thomas Harbo

Vanding og krydsoverensstemmelse

Efter en maj måned med en historisk stor potentiel fordampning og tilsvarende stort nedbørsunderskud er mange vandingstilladelser allerede godt udnyttet. Ikke mindst på grovfoderejendommene er der stadig en meget lang vandingssæson forude. Der er stor forskel vandingstilladelser mellem kommuner på tildelt m^3 vand pr. ha og mulig 'lovlig' overskridelse; vilkårene er givet i den enkelte vandingstilladelse. Vandmængden spænder lige fra 750 – 1.500 m^3 pr. ha, men for mange vil de tildelte vandmængder ikke slå til. Det er derfor om at få sendt kommunen en ansøgning om en ekstra vandmængde nu, hvis du allerede kan se, at dine tilladelser ikke rækker til de kommende måneder.

Vær opmærksom på, at der er krydsoverensstemmelse (KO) på, at vilkårene i den enkelte vandingstilladelse overholdes. I krav 1.35.4 står: *Vilkåret i tilladelsen vedr. maksimal indvindingsmængde af grundvand og overfladevand må ikke overskrides.* Har kommunen udstedt en dispensation til ejeren af vandindvindingsanlægget, skal denne dispensation – f.eks. en administrativ forlængelse – kunne fremvises på kontroltidspunktet, ellers vil der være en overtrædelse af kravet.

Supplerende tilladelse

SAGRO har kontaktet kommunerne i vores område, og de har over en bred bank givet tilsagn til, at de vil se velvilligt på henvendelser om supplerende vandingstilladelser. Det vil være imod lovgivningen at give en generel tilladelse til at øge vandforbruget, så der skal en individuel sagsbehandling til. En supplerende tilladelse vil være begrænset til denne sæson

Der er ikke nogen fast procedure for, hvordan ansøgningen skal ske. Nogle kommuner siger, at de blot skal have en henvendelse pr. telefon eller e-mail, mens andre ønsker så mange oplysninger som muligt sammen med henvendelsen for at kunne lave en ordentlig sagsbehandling. SAGRO's "Taskforce Markvand" med Bjarne Larsen i spidsen vil gøre alt for, at kommunerne finder nogle fleksible løsninger.

Ønsker du vores hjælp til at indsende ansøgning og dokumentationsmateriale til kommunen, skal du henvende dig til Vivi Ernstsens på telefon 7660 2195 eller mail ver@sagro.dk (<mailto:ver@sagro.dk>).

© SAGRO Publikationer - 2019